

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)
 Bolu Abant İzzet Baysal University
 Journal of Faculty of Education

2025, 25(1), 283– 307. [https://dx.doi.org/ 10.17240/aibuefd.2025..-1436758](https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2025..-1436758)

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri İçin Okul ve Öğretmen Seçimi Neden Yapılır? Why Choose a School and Teacher for First Graders?

Dilek KIRNIK¹ , Hacı Orhan AYSÖNDÜ²

Geliş Tarihi (Received): 14.02.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 18.12.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.03.2025

Öz: İlkokul, öğrencilere temel becerilerin kazandırıldığı, okuma yazma gibi kritik öğrenmelerin yapıldığı, öğrencilerin hayata ve üst öğrenim kurumlarına hazırlanacağı önemli bir kurumdur. Her veli, çocuğunun bu süreci alanında uzman öğretmen rehberliğinde en gelişmiş okullarda yaşamasını talep etmektedir. Bu talep, velileri bir arayışa sokmakta ve onları okul ve öğretmen seçimine zorlamaktadır. Okul ve öğretmen belirleme süreci öğretmen soruşturma, okul arama ile aylarca devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı ilkokul birinci sınıf velilerinin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini tespit etmektir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden “fenomenoloji” kullanılmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden “ölçüt örnekleme” ile belirlenmiştir. Araştırmada örnekleme tespitinde “birinci sınıf düzeyinde çocuğu olma, birinci sınıfa kayıt yaptırırken okul-öğretmen tercihi yapma, araştırmaya katılmaya gönüllü olma” ölçütleri belirlenmiştir. Velilerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Malatya ve Şanlıurfa illerinde yer alan 5 ilkokuldan toplam 17 veli ile görüşülmüştür. Görüşme sonuçları içerik analizi ile değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo hâlinde sunulmuştur. Araştırma sonucunda veliler okulun yapısal sağlamlığı ve güvenlik durumunun okul seçiminde etkili olduğunu ifade ederek birinci sınıf öğrencilerinin kayıt sürecine ilişkin önerilerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Birinci Sınıf Velileri, Okul Seçimi, İlkokul Özellikleri, Sınıf Öğretmenlerinin Özellikleri

&

Abstract: Primary school is an important institution where students acquire basic skills, learn critical skills such as reading and writing, and are prepared for life and higher education. Every parent wants their child to experience this process in the most advanced schools under the guidance of expert teachers. This demand puts parents on a quest and forces them to choose schools and teachers. The process of school and teacher selection continues for months with teacher investigation and school search. The aim of this study is to determine the expectations of first grade parents regarding the school and teacher their children will receive education. In the study, “phenomenology”, one of the qualitative research designs, was used. The study group was determined by “criterion sampling”, one of the purposeful sampling methods. The criteria for determining the sample in the study were “having a child at the first grade level, making a school-teacher preference while enrolling in the first grade, and volunteering to participate in the study”. Semi-structured interviews were conducted with the parents. A total of 17 parents from 5 primary schools in Malatya and Şanlıurfa provinces were interviewed. The interview results were evaluated by content analysis and the results were presented in tables. As a result of the research, the parents stated that the structural soundness and security status of the school were effective in the selection of the school and stated their suggestions regarding the enrollment process of first grade students.

Keywords: Primary School First Grade Parents, School Choice, Primary School Characteristics, Classroom Teachers' Characteristics

Atıf/Cite as: Kırnik, D. ve Aysöndü, H.O. (2025). İlkokul birinci sınıf öğrencileri için okul ve öğretmen seçimi neden yapılır?. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 283-307, [https://dx.doi.org/ 10.17240/aibuefd.2025..-1436758](https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2025..-1436758).

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Dilek Kırnik, Harran Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, dilekkirnik@harran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7261-7259

² Uzm. Hacı Orhan Aysöndü, Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü, haoray4402@gmail.com, ORCID: 0000-0002- 9421-5971

1. GİRİŞ

İlkokulun tüm öğrenme hayatında temel öğrenmeleri içermesi ve gelecek öğrenmelere zemin oluşturma olarak düşünülmesi herkes için bu öğrenme kademesini önemli hâle getirmiştir. İlkokul öğrencilerinin tüm hayatları boyunca kullanacakları okuma yazma bilgisi, sayı sayma ve işlem becerisi, temel beceri ve değerlerin kazandırılması bu dönemde gerçekleşmektedir. Bu dönemde öğrenciler arkadaşlık ilişkisi kurar, sosyal ve toplumsal değerleri tanır, kendinin farkına vararak neyi yapıp yapmadığını-yapamayacağını anlar. Uzun soluklu bir eğitim yaşantısının başlangıcı olarak düşünülen ilkokullar öğrencilerin bireysel ve sosyal gelişiminde kritik dönemdir. Özasan'a (2020) göre öğrencilerin çok boyutlu gelişimi (bilişsel, duygusal, fiziksel) sağlanarak, kendini ifade etme ve öz bakım becerileri desteklenerek öğrenciler ilkokula hazır hâle gelmektedir. Öğrenciler ilkokulda büyüme ve olgunlaşma ile birlikte öğrenme boyutunda da belli bir gelişim sağlamaktadır. Oktay'a (2018) göre ilkokul sürecinde bir öğrencinin yaşadığı olumsuzluklar onun okula uyumunu ve öğrenmelerini istenmedik yönde etkileyecek, dolayısıyla öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu azaltacaktır. Bu nedenle birçok konuda çeşitli öğrenmelerin yaşadığı ilkokul sürecinin etkili geçmesi için tüm önlemler alınmalıdır.

Veliler öğrencilerin öğrenmesinde ilkokulun önemini farkına vararak ilkokul sürecinin başında kendilerine farklı sorular sormaktadırlar. Velilerin sorduğu "İlkokul öğrencilerinin bireysel ve sosyal gelişiminde her sınıf öğretmeni farklı mı davranmaktadır?", "Her okul öğrencilerin çok boyutlu gelişimi sürecinde ilkokul öğrencilerine yeteri kadar destek vermekte midir?", "Her öğrenme ortamında ilkokul öğrencilerinin becerilerini geliştirecek imkân ve materyal bulunmakta mıdır?" gibi sorular onları okul ve öğretmen seçimi konusunda belli beklentilere sokmaktadır. Bu beklenti velileri, her eğitim öğretim yılı başında uzun süren uğraşlara, yasal sınırlamalara rağmen öğrenci kayıtlarını değiştirmeye, belli bölgelerde sınıf mevcudun artmasına, diğer bölgelerde öğrenci sayının çok azalmasına, ilkokul öğrencilerin uzak okullara gönderilmesiyle gereğinden fazla yorulmasına vb. farklı sorunları gün yüzüne çıkarmaktadır. Bu çalışma velilerin yaşadığı bu soruna ilişkin farklı bir bakış açısı sunmak, ilkokul birinci sınıf velilerinin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini tespit ederek yaşanan sorunlara çeşitli çözüm önerileri getirmek amacıyla yapılmıştır.

İlkokul, çocukların ailelerinden ilk defa uzaklaşacakları, ödev yapma sorumluluğu kazanacakları, iş birliği ve paylaşma gibi değerleri yaşamlarında geliştirecekleri, oyun oynama-kurma deneyimleri yaşayacakları önemli bir kademedir. Commodari'ye (2012) göre okula uyum sağlayan öğrenciler akademik öğrenmeler, duygularına hakim olma, korku ve kaygıyı kontrol etme, dışarıdan verilen yönlendirmelere uygun davranma, eğitim ortamındaki sorumluluklarını yerine getirme, işbirliği ve iletişime açık olma, sözcük dağarcığını artırma gibi süreçlerin içinde yer alır. Miclea ve Mihailca'ya (2007) göre, öğrenciler okula ilk başladıklarında onları destekleyen kişi ya da ortamların (aile, çevre, toplum) özellikleri öğrencilerin gelişim düzeyini etkilemektedir. Öğrencilerin yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında yaşadıkları öğrenme ortamının özellikleri, uygulanan eğitim programı, rehber olan öğretmenlerin nitelikleri belirleyici unsurlardan birkaçıdır.

Öğrencilerin var olan potansiyellerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi, geleceğe hazırlanmasında okulların etkin rolleri vardır. Bu nedenle okulların seçimi farklı değişkenlere bağlı olarak çeşitlenebilir. Literatürde okul seçimi ve aile beklentileri konusunda yapılan çalışmaya rastlanmıştır. İlimsever- Başarır (2002) tarafından yapılan "Aile Ortamı, Ebeveyn Beklentileri, Okul Seçimi ve Öğrenci Edimi" adlı çalışmada çocuk odaklı yaşamın çocuğun akademik başarısı, benlik algısı ve gideceği okulun seçimi üzerindeki etkileri saptanmıştır. Araştırma sonucunda annenin eğitim düzeyi, ailenin ekonomik durumu gibi değişkenlerin çocuğun eğitimi ve eğitim alacağı ortama ilişkin beklentileri artırdığı görülmüştür. Annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuk için daha yüksek beklentilere girildiği, devlet veya özel fark etmeksizin seçkin eğitim ortamı belirleme durumunun olduğu tespit edilmiştir.

Okul ve öğretmen seçimi öğrencilerin bireysel, sosyal, duyuşsal, akademik potansiyellerinin açığa çıkmasında etkilidir. Dinç'e (2013) göre öğrenci, öğrenme hayatında gerekli desteği alarak kendi yapabileceklerinin farkına varmalı, yaşamında gerekli olan bilgi, değer ve becerilerle donatılmalıdır.

Alanda yapılan araştırmalar (Brooks-Gunn, Berlin ve Fuligni, 2000; Yoleri ve Tanış, 2014) öğrencilerin başarılı olması için okula uyum sağlamaları, okulda olumlu duygular yaşamaları ve öğrenme ortamında aktif rol almalarını gerekli görmektedir. Okula yeni başlayan öğrencilerin kendini güvende hissedeceği bir ortamda, olumlu duygular besleyeceği uzman bir eğitimciden eğitim görmesi önemlidir. Oktay'a (2018) göre okulun ilk zamanlarında uygulanan müfredat ve sınıf içi etkinliklerle beraber öğretmenlerin öğrencilere yönelik bakış açıları ve yaklaşımları, okulun nitelikleri (donanım, fiziki alan, insani ilişkiler vb.) öğrenciler üzerinde etkilidir. Bu sebeple veliler çocuklarının olumlu yaşantılar geçirerek başarılı olması için doğru okul ve öğretmen seçme çabasına girmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı ilkököl birinci sınıf velilerinin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini tespit etmektir.

- 1- Velilerin okul seçimine yönelik beklentileri nelerdir?
- 2- Velilerin öğretmen seçimine yönelik beklentileri nelerdir?
- 3- Velilerin okul ya da öğretmen seçimini engellemek için neler yapılmalıdır?

1.2. Araştırmanın önemi

Temel eğitime, özellikle ilkököl birinci sınıf düzeyine ilişkin çeşitli çalışmaların (Arabacıoğlu, 2019; Çökük, 2019; Valiente et al., 2021; Wang & Zhou, 2021; Yavuzekinci, 2019) yapıldığı görülmektedir. Güncel veriler sunması açısından ele alınan son beş yılda yapılan farklı çalışmalara bakıldığında ilkököl öğrencilerinin okula uyum düzeyleri, ilkököl öğrencilerinin ebeveyn tutumları, ilkököl öğrencilerin okula hazır bulunuşluk düzeyleri, okul öncesi eğitim alma durumunun ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin gelişimlerine etkisi, mizaç özelliklerinin okula uyum durumlarına etkisi gibi birçok konu irdelenmiştir. Bu çalışma ilkököl birinci sınıf velilerinin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini ortaya koyduğu için amacı, konusu, örneklem grubu açısından diğer çalışmalardan farklıdır.

Aytekin'e (2000) göre eğitim sisteminin atölyeleri olarak görülen sınıflarda öğrencilerin nitelikleri belirlenir ve geliştirilir. Bu durum velileri nitelikli sınıflar ve öğretmenler arayışına zorlamaktadır. Her eğitim öğretim yılı başında farklı medya araçlarında sıklıkla duyulan "okul ya da öğretmen seçme" durumunun veliler ve öğrenciler açısından güçlüğü ile beraber okul yönetimi ve öğretmenler açısından farklı zor yanları bulunduğu söylenebilir. Bu sorunun nedenlerinin ve çözümüne ilişkin alternatif yolların tespit edilmesi önemli görülmüştür. Bu çalışmanın verileri, ilkököl yeni başlayan çocukları için velilerin nasıl bir eğitim ortamı ve nasıl bir öğretmen düşündüklerini ortaya koyması, okul ve öğretmen unsurları ile birlikte okul kültürüne etki edebilecek disiplin, güvenlik, temizlik gibi hususların niteliğinin belirlenmesi, her eğitim öğretim yılı başında velilerin çocuğı için okul ya da öğretmen seçimini engellemek için öneri sunması bakımından önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden "fenomenoloji" kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji, bireylerin yaşamında karşılaştıkları bir duruma-olaya-soruna ilişkin düşüncelerini, duygularını, bakış açılarını, tutumlarını, tecrübelerini ifade etmelerine fırsat tanıyarak bireyleri anlamak, bu sürece ilişkin yaşadıklarını tanımlamak için kullanılır (Giorgi, 1997; Rose, Beeby & Parker, 1995; Van Manen, 1997; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Tekindal ve Uğuz Arsu'ya (2020) göre fenomenoloji kapsamında araştırmacılar, çalışma kapsamında örneklem grubu ile bireysel diyalog kurmakta, farklı tecrübelerden haberdar olmakta, veri toplama aracı hazırlamakta ve bu verileri yorumlamaktadır. Bu araştırma kapsamında araştırmacılar nitel araştırmada araştırma rollerini sergilemişlerdir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırma kapsamında, Malatya ve Şanlıurfa illerinde yer alan 5 ilkokuldan toplam 17 veli ile görüşülmüştür. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılması için araştırma yapılma sürecine ilişkin farklı türleri (aşırı, aykırı, benzeşik, tipik, kartopu, ölçüt, kolay ulaşılabilir vb.) barındıran rastgele bir yöntemdir (Patton, 2005, Yıldırım ve Şimşek, 2016). Ölçüt örnekleme yöntemi ise araştırmacı tarafından belirlenen ölçüt ya da ölçütlere göre araştırmaya katılacak grubun belirlenmesidir (Creswell & Clark, 2016; Grix, 2010; Marshall & Rossman, 2014). Araştırmada örneklem tespitinde “birinci sınıfta okuyan çocuğu olma, birinci sınıfa kayıt yaptırırken okul-öğretmen tercihi yapma, araştırmaya katılmaya gönüllü olma” ölçütleri kullanılmıştır.

Tablo 1.

Katılımcıların Özellikleri

Katılımcılar	Velinin Cinsiyeti	Velinin Eğitim Durumu	Velinin Çocuk Sayısı	Velinin Gelir Durumu	Öğrencinin Cinsiyeti	Öğretmenin Cinsiyeti
K1	K	Üniversite	1	İyi	K	K
K2	K	Ortaokul	3	İyi	K	K
K3	E	Lise	1	İyi	E	E
K4	K	Lise	1	İyi	K	K
K5	K	Ortaokul	4	Orta	E	K
K6	E	Lise	2	İyi	E	E
K7	K	Lise	4	Orta	K	K
K8	K	Üniversite	3	Orta	K	K
K9	K	Lise	2	İyi	E	E
K10	K	Lise	4	Orta	K	K
K11	K	Ortaokul	3	İyi	K	E
K12	K	Lise	2	İyi	K	K
K13	K	Lise	1	Orta	K	K
K14	K	Lise	3	Orta	K	E
K15	E	Lise	2	İyi	K	K
K16	E	Üniversite	2	İyi	K	E
K17	E	Üniversite	1	İyi	E	E

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan 17 velinin 5’i erkek ve 12’si kadındır. Katılımcıların 3’ü ortaokul, 10’u lise ve 4’ü üniversite mezunudur. Katılımcıların 3’ünün 4 çocuğu, 4’ünün 3 çocuğu, 5’inin 2 çocuğu ve 5’inin 1 çocuğu bulunmaktadır. Velilerin beyanına göre 6’sının gelir düzeyi orta, 11’inin ise iyidir. Katılımcıların birinci sınıfta okuyan öğrencilerinin 5’inin cinsiyeti erkek ve 12’sinin cinsiyeti kızdır. Katılımcıların seçikle belirledikleri öğretmenlerin 7’si erkek ve 10’u kadındır. Katılımcıların çoğunlukla kadın öğretmen seçmeleri dikkat çekicidir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırma yapılacak okulların yöneticileri ile görüşülerek birinci sınıf öğretmenleri ile iletişim kurulmuştur. Araştırmanın amacı anlatılarak velilere ulaşmak noktasında destek vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin gelişim durumlarına yönelik yapılan toplantıya araştırmacılar da katılarak araştırmanın kapsamı hakkında velilere bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan velilerden randevu alınarak velilerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma kapsamında tüm velilere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Knaack’a (1984) göre fenomenolojide sorulan tüm sorular yöntemle uyumlu değildir bu desende daha çok açık uçlu sorular sorulmalıdır. Araştırma kapsamında açık uçlu sorular hazırlanarak uzman görüşü alınmıştır. Alan uzmanları hazırlanan görüşme formundaki soruları anlaşılabilirlik, dil ve araştırma amacına uygunluğu açılarından incelemişlerdir.

2.3.1. Görüşme formu

Araştırma kapsamında öncelikle literatür taraması yapılarak çok sayıda soru hazırlanmıştır. Sorular konu alanlarına bölünerek uzman görüşüne sunulmuştur. Araştırma sorularına ilişkin üç akademisyen, iki okul yöneticisi ve iki Türkçe öğretmenin görüşleri alınmıştır. Akademisyenler ve okul yöneticileri soruları içerik ve amaca uygunluk açısından değerlendirirken Türkçe öğretmenleri soruları dile uygunluk açısından değerlendirmişlerdir. Araştırmanın amacına hizmet etmeyen, benzer cevaplar verilen, anlaşılması zor olan sorular çıkarılmıştır. Görüşme süreleri ve katılımcıların etkin cevap verme durumları göz önüne alınarak araştırmada altı soru sorulmasına karar verilmiştir.

Görüşme formunda velilerin demografik özellikleri ve konuya ilişkin görüşleri sorulmuştur. Demografik bilgi olarak; katılımcıların cinsiyet, eğitim durumu, çocuk sayıları, gelir durumu, çocuğunun cinsiyeti ve tercih ettikleri öğretmen cinsiyeti soruları sorulmuştur. Araştırmanın amacı kapsamında katılımcılara sorulan, konuya ilişkin açık uçlu sorular şunlardır:

- Okul seçimini etkileyen faktörler nelerdir?
- Okul- öğretmen seçimi için yapılan araştırmada kimlerden bilgi alırsınız?
- Çocuğunuz için seçtiğiniz okulun özellikleri nasıl olmalıdır?
- Öğretmen seçimini etkileyen faktörler nelerdir?
- Çocuğunuz için seçtiğiniz öğretmenin özellikleri nasıl olmalıdır?
- Okul ya da öğretmen seçimini engellemek için neler yapılmalıdır?

2.4. Verilerin analizi

Veriler, içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Fiske'e (1996) göre içerik analizi, verilerin belli ölçütlere göre düzenlenerek açıklanması, verilerin daha anlaşılır hâle getirilmesidir. Tavşancıl ve Aslan'a (2001) göre sosyal alanda yapılan çalışmalarda toplanan çok sayıdaki nitel verileri nicel hâle getirmek ve doğrudan yazılı olmayan iletilere ulaşmak için içerik analizi kullanılabilir. Hansen'e göre (2003) nitel bir araştırma verileri içerik analizi ile değerlendirilirken altı farklı aşama izlenmektedir. Bu araştırma kapsamında yapılan çalışmalar bu aşamalara uygun olarak ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Araştırma kapsamında veri analizinde aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

Araştırma Problemini Tanımlama: Araştırmacıların her ikisi de sınıf öğretmenliği deneyimi bulunmakta ve araştırmacılarından biri ilkokulda okul yöneticisi olarak çalışmaktadır. Her iki araştırmacı da eğitim öğretim yılının başında ağustos ya da eylül aylarında sürekli farklı taleplerle gelen velilerle karşılaşmakta, veliler tarafından yapılan öğretmen ve okul soruşturmalarına muhatap olmaktadır. Araştırmacıları bazen kişisel iletişim becerilerini kullanarak sorunu çözmek istemektedir. Ancak yoğun gelen taleplere bazen cevap vermek zorlaşmaktadır. Bu nedenle bu sorunların yaşanmaması adına bu sorunun nedenlerinin bulunarak çözüme kavuşturulması için velilerin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini tespit ederek çözüm önerisi geliştirmek araştırma problemi olarak belirlenmiştir.

Örneklem Belirleme: Velilerin ilkokul birinci sınıfta okuyacak öğrencileri için öğretmen ve okul seçme nedenlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın katılımcı grubu velilerdir. Amaçlı örnekleme yönteminden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiş ve belirlenen kriterlere uyan velilerle görüşme yapılmıştır. Örneklem tespitinde var olan sorunu daha net ortaya koyabilmek için okul ya da öğretmen seçimi yapan velilerle görüşülmüştür. Çocuğa yakınlık derecesi (anne, baba, ağabey, teyze, amca vb.) önemli görülmemiştir. Velilerle yapılan görüşmede okul ya da öğretmen seçimi yapan kişiler olmalarına önem verilmiştir. Velilerden randevu alınarak yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Çözümleme Birimlerinin Belirlenmesi: Velilerin verdikleri cevaplar çevrim içi sisteme aktarılmış ve aynı soruya verilerin tüm cevaplar bir araya getirilmiştir. Verilen bütün cevaplar araştırmacılar tarafından ayrı

ayrı incelenmiştir. Bu süreçte her cevap için çözümleme birimleri belirlenmiştir. Örneğin velilere sorulan “Okul seçimini etkileyen faktörler nelerdir?” sorusunda çözümleme birimi olarak “okulun fiziksel özellikleri, okulun uygulamaları, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci, okul kültürü, okul çevresi, veli vb.” birimler belirlenmiştir. Araştırmacılar tarafından önceden belirlenmeyen ancak görüşmelerde ortaya çıkan çözümleme birimleri de araştırma raporuna eklenmiştir.

Kodlama Cetvelini Oluşturma: Velilerden gelen cevaplar incelenerek çözümleme birimlerinin alt boyutlarını oluşturmak üzere kodlama cetveli hazırlanmıştır. Örneğin velilere sorulan “Okul seçimini etkileyen faktörler nelerdir?” sorusu, “okulun yapı sağlamlığı, okulun güvenlik durumu, ulaşım durumu (okul ve ev arası uzaklık)” vb. kodlar hâlinde tabloda sunulmuştur.

Kodlama Cetvelini Sınırlama: Velilerden gelen cevaplar incelenerek çözümleme birimlerinin alt boyutlarını oluşturmak üzere belirlenen kodlar, tekrarlanması ya da literatürle uyuşmaması durumunda cetvele işlenmemiştir. Ayrıca veli görüşlerinde iki araştırmacının ortak karar alamadıkları kodlar da kodlama cetveline yansıtılmamıştır. Örneğin velilere sorulan “Okul seçimini etkileyen faktörler nelerdir?” sorusuna “Okul depreme dayanıklı olsun...(K5)”, “Okul sarsıntılara karşı dirençli olmalı, hepimizin çocuklarını çatısının altında güvenle tutmalıdır (K11)” cevapları “Okulun yapı sağlamlığı” kodu ile sunulmuştur.

Güvenirliği Ölçme: Çalışmada iki araştırmacı aynı görüşme verilerini ayrı ayrı incelemiştir. Nitel araştırma boyunca yapılan tüm çalışmalar ayrıntılı olarak adım adım açıklanmıştır. Tüm katılımcılara fikirlerini açıklamak için yeterli süre verilmiştir. Velilerin doğrudan görüşleri verilerek tablo bulguları desteklenmiştir. Araştırmacılar arasında kodlamalarda tutarlılığı belirlemek için kodlayıcılar arasındaki tutarlılık oranına bakılmıştır. Kodlayıcı tutarlılığının belirlenmesinde [Güvenirlik katsayısı= Üzerinde görüş birliği sağlanan konu-terim sayısı÷(Üzerinde görüş birliği sağlanan konu-terim sayısı+ Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu-terim sayısı) *100] formülü kullanılmıştır (Miles & Huberman, 1994). Veri analizi sürecinde araştırmacıların görüş birliğine vardığı terim sayısı, araştırma kapsamındaki tüm terim sayısına bölünüp yüz ile çarpılarak güvenlik katsayısı bulunmuştur. Bu hesaplamada kodlayıcılar arasındaki tutarlılığın %75’in altında olduğu bulgular araştırma belgesinden çıkarılmıştır.

Verileri Çözümleme: Katılımcılardan toplanan veriler araştırmacılar tarafından üzerinde anlaşılan kodlar hâlinde tablolara yazılmıştır. Literatür ile hazırlanan tabloların uyumu kontrol edilmiştir. Tablolara katılımcıların doğrudan görüşleri de eklenmiştir. Çalışma kapsamında toplanan veriler detaylı bir şekilde ele alınarak değerlendirilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 08.02.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2-31

3. BULGULAR

Velilerin görüşlerine yönelik analiz sonucu belirlenen kodlar tablolar hâlinde verilmiştir. Velilerin görüşleri, “okul” ve “öğretmen” başlıklarında sunulmuştur.

Tablo 2

Okul Seçimini Etkileyen Faktörler

Velilerin Görüşleri	f
Okulun yapı sağlamlığı	15
Okulun güvenlik durumu	11
Okulun fiziki özellikleri	10
Okuldaki öğretmenlerin özellikleri	10
Okulun temizlik durumu	9
Okula giriş ve çıkış saatleri (ikili eğitim ve tekli öğretim durumu)	9
Okulun disiplin durumu	5
Ulaşım durumu (Okul ve ev arası uzaklık)	4
Okula adres kaydının uyması	4
Okul yöneticisinin özellikleri	4

Tablo 2’de okul seçimini etkileyen faktörler yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler okul seçerken; okulun yapı sağlamlığı (f=15), okulun güvenlik durumu (f=11), okulun fiziki özellikleri (f=10), okuldaki öğretmenlerin özellikleri (f=10), okulun temizlik durumu (f=9), okula giriş ve çıkış saatleri (ikili eğitim ve tekli öğretim durumu) (f=9), okulun disiplin durumu (f=5), ulaşım durumu (okul ve ev arası uzaklık) (f=4), okula adres kaydının uyması (f=4), okul yöneticisinin özellikleri (f=4) değişkenlerine dikkat etmektedirler. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K9: *Okullar hepimizin güvendiği inandığı önemli bir eğitim yeri. Ben çocuğumu yazdırırken en fazla dikkat ettiğim şey depreme karşı dayanıklı olması. Nitekim çevremizdeki birçok okul yıkılmasına rağmen bu okulda bir sorun görünmüyor.*

Tablo 3.

Okul-Öğretmen Seçimi İçin Yapılan Araştırmada Başvurulan

Kaynaklar

Velilerin Görüşleri	f
Okulu ve öğretmeni tanıyan tanıdıklar-komşular	11
MEB personelleri	8
Öğretmenin daha önceki velileri	7
Mezun olan öğrenciler	6
Öğretmen ve okulun sosyal medya hesapları	6
Okulun başarı ve faaliyet grafiği	5
Okul çevresindeki esnafların görüşü	3

Tablo 3’te okul- öğretmen seçimi için yapılan araştırmada başvurulan kaynaklar yer almaktadır. Veliler seçim aşamasında; okulu ve öğretmeni tanıyan tanıdıklar-komşular (f=11), MEB personelleri (f=8), öğretmenin daha önceki velileri (f=7), mezun olan öğrenciler (f=6), öğretmen ve okulun sosyal medya hesapları (f=6), okulun başarı ve faaliyet grafiği (f=5) ve okul çevresindeki esnafların görüşü (f=3) gibi farklı kaynaklardan bilgi almaktadırlar. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K11: *Çok araştırma yaptım. İnanın ki çok da hatırlayamıyorum. Mesela daha önce bu öğretmene öğrencisini gönderen komşularına ulaştım. Bir tanıdığımız Millî Eğitim Müdürlüğünde çalışıyordu. Onun da görüşlerini*

aldım. Bu okulda ablamın çocukları da okudu. Onun da bu okula dair deneyimlerini dinledim. Sonra karar vermek zorunda kaldım. Pişman değilim, ama çok memnun da değilim.

Velilere sorulan “Çocuğunuz için seçtiğiniz okulun özellikleri nasıl olmalıdır?” sorusuna verilen cevaplar; okulun güvenlik özellikleri, disiplin özellikleri, temizlik özellikleri, fiziksel özellikleri ve okul yöneticilerinin özellikleri başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 4.

Okulun Güvenlik Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Okul tuvalet ve lavaboları çocukların boyuna uygun olması	12
Teneffüs saatlerinde öğrencilerin okul bahçesinin dışına çıkmaması	11
Okulun güvenlik personelinin olması	10
Merdiven basamak sayılarının ve trabzanların öğrenci için uygun olması	10
Kamera kaydının alınması	10
Okul pano ve dolaplarının duvarlara sabitlenmesi	9
Okul girişi ve koridorların yeterince aydınlatılması	9
Elektrik prizlerinin kapaklı olması	7
Servislerin güvenli ortamda çocukları bırakıp alması	6
Okul çevresinde trafik yoğunluğunun olmaması	5
Okula giriş -çıkış kayıt defterinin olması	4

Tablo 4’te velilerin okulun güvenlik özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Velilerin okulun güvenliği noktasında; okul tuvalet ve lavabolarının çocukların boyuna uygun olması (f=12), teneffüs saatlerinde öğrencilerin okul bahçesinin dışına çıkmaması (f=11), okulun güvenlik personelinin olması (f=10), merdiven basamak sayılarının ve trabzanların öğrenci için uygun olması (f=10), kamera kaydının alınması (f=10), okul pano ve dolaplarının duvarlara sabitlenmesi (f=9), okul girişi ve koridorların yeterince aydınlatılması (f=9), elektrik prizlerinin kapaklı olması (f=7), servislerin güvenli ortamda çocukları bırakıp alması (f=6), okul çevresinde trafik yoğunluğunun olmaması (f= 5), okula giriş çıkış kayıt defterinin olması (f=4) gibi beklentileri bulunmaktadır. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K6: *Okula çiğerpemiz olan çocuklarımızı emanet ediyoruz. Okulun güvenlik konusunda bir zafiyetinin kesinlikle olmaması gerekmektedir. Mesela beni en fazla korkutan şey, okul kantininin olmaması ve öğrencimin herhangi bir şey almak için okulun karşısında yer alan dükkanlara gitmesidir. Okul saatinde çocuğumun okul dışına çıkmasını kesinlikle istemiyorum. Merkez bir okul olmamasına rağmen bu çevrede bu kadar trafiğin yoğun olmasını anlamış değilim. Okulda sürekli çalışan bir bekçinin ya da polislin olması bize çok rahatlatırdı.*

Tablo 5.

Okulun Disiplin Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Okul içinde yapılan bir suçun cezasız kalmaması	13
Öğrencilerin okulda argo kelime kullanmaması	10
Okul bahçesinde veya koridorlarda öğrencilerin kavga etmemesi	9
Okulun eşyalarına zarar vermemesi	9
Öğrencilerin cep telefonu, akıllı saat gibi teknolojik araçları okula getirmemesi	7
Öğrencilerin fiziksel olarak temiz ve düzenli olmaları	7
Okula sivri, kesici veya yanıcı maddeler getirilmemesi	6
Okul bahçesinde öğrencilerin düzenli sıra olmaları	5
Okulda hırsızlık yapılmaması	3

Tablo 5'te velilerin okulun disiplin özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler öğrencilerinin eğitim almasını istedikleri okullarda; okul içinde yapılan bir suçun cezasız kalmaması (f=13), öğrencilerin okulda argo kelime kullanmaması (f=10), okul bahçesinde veya koridorlarda öğrencilerin kavga etmemesi (f=9), okulun eşyalarına zarar vermemesi (f=9), öğrencilerin cep telefonu, akıllı saat gibi teknolojik araçları okula getirmemesi (f=7), öğrencilerin fiziksel olarak temiz ve düzenli olmaları (f=7), okula sivri, kesici veya yanıcı maddeler getirilmemesi (f=6), okul bahçesinde öğrencilerin düzenli sıra olmaları (f=5) ve okulda hırsızlık yapılmaması (f=3) gibi disiplin kurallarının uygulanmasını beklemektedirler. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K2: *Bizler yeterince okuyamadığımız için çocuklarımızın okumasını istiyoruz. Kızım benim ikinci çocuğum. İlk çocuğumu gönderdiğim yer ne yazık ki disiplinli bir yer değildi. Çok acısını yaşadım. Bu nedenle ilk baktığım şey okulun disiplinli olması mesela öğrenciler bahçede sıraya girmelerinde bile bir düzen olmalı. Çocuklar okula farklı eşyalarını (tablet, akıllı saat vb.) getirmemeli, diğer çocukları özendirmemeli. Okulda herhangi bir suç işlenmemeli, suçu bizim çocuğumuz işlemiş olsa dahi olsa en ağır şekilde cezalandırmalı. Bunlar daha çok küçük, çocuklar kurallarla büyür. Çocukları.....(fiziksel ceza versinler) demiyorum ama çocuklar yaptığının yanlış olduğunu da farkına varsın.*

Tablo 6.

Okulun Temizlik Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Tuvalet ve lavaboların temiz olması	14
Sınıf içinde çöp olmaması	12
Okul bahçesinin temiz olması	9
Çalışan temizlik personellerinin sayısı ve özelliklerinin yeterli olması	8
Sınıfların sık sık havalandırılması	7
Okulda el hijyeni standının olması	7
Çöp kutularının kapaklı ve el değmeden açılması	7
Sınıfta beslenme saati sonrası temiz olması	6
Sıra ve masalarının tozlu olmaması	5
Duvar ve merdiven korkuluklarının temiz olması	5

Tablo 6'da velilerin okulun temizlik özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler okulun temizlik durumuna ilişkin; tuvalet ve lavaboların temiz olması (f=14), sınıf içinde çöp

olmaması (f=12), okul bahçesinin temiz olması (f=9), çalışan temizlik personellerinin sayısı ve özelliklerinin yeterli olması (f=8), sınıfların sık sık havalandırılması (f=7), okulda el hijyeni standının olması (f=7), çöp kutularının kapaklı ve el değmeden açılması (f=7), sınıfta beslenme saati sonrası temiz olması (f=6), sıra ve masalarının tozlu olmaması (f=5) ve duvar ve merdiven korkuluklarının temiz olması (f=5) gibi beklentileri bulunmaktadır. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K13: *Ben okula bakmaya ilk kez geldiğimde yaptığım ilk iş tuvalet ve lavabolara bakmaktı. Pandemi sonrasında herkesin ne kadar temizliğe düşkün olduğunu sizler de bilirsiniz. Bir okulun, bir evin ya da neresi aklınıza gelirse lavabosu temizse o yer temiz denilebilir. Kaldı ki bizim çocukların yaşları ve gelişim durumları düşünüldüğünde bu çocukların en sık kullanılacağı yer lavabolardır. Bu okulun da genel anlamda iyi olduğunu düşünüyorum. Şu ana kadar ciddi bir sorunla karşılaşmadım.*

Tablo 7.

Okulun Fiziksel Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Çocuklar için yeterli oyun alanının olması	12
Birinci sınıfın okulun giriş katında olması	11
Sınıfın kalabalık olmaması	11
Okul binalarının çok katlı olmaması	10
Sınıfın teknolojik durumunun yeterli olması	9
Okul yeşil alanının yeterince büyük olması	8
Okul bahçe duvarlarının yeterince yüksek olması	7
Okul zemin alanının kaygan olmaması	6
Okul kantininin olması	5
Okulun içinde tasarım beceri atölyesi olması	5
Okul pencerelerinin tam açılmaması	5
Okul-sınıf duvarlarının ve eşyalarının renklerinin iç açıcı olması	4

Tablo 7’de velilerin okulun fiziksel özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler okulun fiziki özelliklerine ilişkin; çocuklar için yeterli oyun alanının olması (f=12), birinci sınıfın okul giriş katında olması (f=11), sınıfın kalabalık olmaması (f=11), okul binalarının çok katlı olmaması (f=10), sınıfın teknolojik durumunun yeterli olması (f=9), okul yeşil alanının yeterince büyük olması (f=8), okul bahçe duvarlarının yeterince yüksek olması (f=8), okul zemin alanının kaygan olmaması (f=6), okul kantininin olması (f=5), okulun içinde tasarım beceri atölyesi olması (f=5), okul pencerelerinin tam açılmaması (f=5), okul -sınıf duvarlarının ve eşyalarının renklerinin iç açıcı olması (f=4) gibi beklentileri bulunmaktadır. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K10: *Çocuklar ne yazık ki merkez yerlerde yeteri kadar oyun oynayamıyorlar. Bir apartmanda oturuyoruz, apartmanın bahçesi bile yeteri kadar büyük değil. Dolayısıyla çocukların oynayabilecekleri, tenffüslerini rahatlıkla yapabilecekleri geniş alanlara ihtiyaçları var. Ben okula kayıt yaptırırken okuldaki salıncakları, kaydırakları görünce çok mutlu oldum.*

Tablo 8.

Okul Yöneticilerinin Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Olumlu iletişim dilini kullanması	15
Tüm öğrencilere yönelik sosyal etkinlikler (Çocuk Şenlikleri, piknikler, kermes, okul dışı gezi) düzenlemesi	11
Okuldaki eğitimsel ve sosyal faaliyetler hakkında velilere bilgi vermesi	9
Çocukları bekleme alanı yapması (Birinci sınıf öğrencilerini okuldan almak ve okula bırakmak için)	6
Çocuğu ile ilgili haberleri (kaza, kavga, hastalık vb.) velilere zamanında ve doğru şekilde vermesi	6
Okulda çocukların sağlıklı ve mutlu olması için önlemler alması	5
Sakin ve sabırlı olması	4

Tablo 8’de velilerin okul yöneticilerinin özelliklerine ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Tablo verilerine göre veliler öğrencilerinin eğitim alacağı okulun yöneticilerine ilişkin; olumlu iletişim dilini kullanması (f=15), tüm öğrencilere yönelik sosyal etkinlikler (çocuk şenlikleri, piknikler, kermes, okul dışı gezi) düzenlemesi (f=11), okuldaki eğitimsel ve sosyal faaliyetler hakkında velilere bilgi vermesi (f=9), çocuğu ile ilgili haberleri (kaza, kavga, hastalık vb.) velilere zamanında ve doğru şekilde vermesi (f=6), çocukları bekleme alanı yapması (birinci sınıf öğrencilerini okuldan almak ve okula bırakmak için) (f=6), okulda çocukların sağlıklı ve mutlu olması için önlemler alması (f=5), sakin ve sabırlı olması (f=4) gibi beklentilerini ifade etmişlerdir. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K1: Okul müdürleri bizim öğretmenlerden önce tanıştığımız ilk kişiler. Okul müdürlerinin aktif olmasını önemsiyorum. En dikkat ettiğim şeylerden biri çocuğumla ilgili bir durum olduğunda, bir kaza geçirdiğinde, yaralandığında, hastalandığında ya da ne bileyim başına bir iş geldiğinde beni aramasını istiyorum. Bana durum neyse onu anlatmasını istiyorum. Gizlemesi ya da eksik anlatması benim okulu olan güvenimi azaltır. Okul müdürleri aynı zamanda konuşmasını bilmeli. Biz bazen çocuklarımızı almaya geliyoruz. Yanlış yerde beklediğimizi söyleyerek bağırıp çağırıyor. Bu istediğimiz bir muamele değil.

Tablo 9.

Öğretmen Seçimini Etkileyen Faktörler

Velilerin Görüşleri	f
Çocuklara bakış açısı	15
Öğretmenin sınıf içi davranışları	14
Yaşı ve tecrübesi	12
Öğrenciyi geliştirme düzeyi	11
İzin kullanma durumu	11
Disiplin anlayışı	9
Ödev verme durumu-tutumu	7
Öğretmenin cinsiyeti	7
Özel eğitim gerektiren öğrencilere yaklaşım biçimi	5
Medeni hâli	5
Çocukların kendi seçimi (kız öğrencilerin bayan öğretmen istemesi)	4

Tablo 9’da öğretmen seçimini etkileyen faktörler yer almaktadır. Tablo verilerine göre velilerin öğretmen seçimini etkileyen faktörler; çocuklara bakış açısı (f=15), öğretmenin sınıf içi davranışı (f=14), yaşı ve tecrübesi (f=12), öğrenciyi geliştirme düzeyi (f=11), izin kullanma durumu (f=11), disiplin anlayışı (f=9), ödev verme durumu-tutumu (f=7), öğretmenin cinsiyeti (f=7), özel eğitim gerektiren öğrencilere yaklaşım

biçimi (f=5), medeni hâli (f=5), çocukların kendi seçimi (kız öğrencilerin bayan öğretmen istemesi) (f=4) olarak sıralanmıştır. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K15: *Bu öğretmeni seçmek için ne kadar mücadele ettiğimi bir bilerseniz, inanın mücadelemi alkışladımız. Bu öğretmendeki ısrarımın sebebi şu ki, çocukları çok sahipleniyor, çocukları suç işleyen bir makine olarak görmüyor, eğitecek bir maymun gibi bakmıyor, çocukları sanki bu ülkenin en akıllı çocuğuymuş gibi algılıyor ve bunu da çocuğa hissettiriyor. Bu benim için çok kıymetli. Üstelik izin de kullanmıyor. Özellikle birinci sınıflarda çeşitli sebeplerden dolayı öğretmenlerin çok izin kullanması beni korkutur. Öğretmenimiz bu konuda da çok titiz.*

Velilere sorulan “Çocuğunuz için seçtiğiniz öğretmenin özellikleri nasıl olmalıdır?” sorusuna yönelik verdikleri cevaplar; öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri olmak üzere iki ayrı başlıkta incelenmiştir.

Tablo 10.

Öğretmenin Kişisel Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Çocukları seven biri olması	13
Güler yüzlü olması	13
Şık giyimli olması	12
İlgili olması	10
Temiz ve düzenli olması	9
Adil olması	9
Çalışkan olması	8
Hareketli olması	7
Saygılı olması	6
Ahlak kurallarına uygun olması	5
Dikkatli ve duyarlı olması	5
Neşeli olması	4
Sanatsal (Müzik, Resim, Edebiyat vb.) yönlerinin olması	4
Türkçeyi doğru ve güzel kullanması	2

Tablo 10’da velilerin öğretmenin kişisel özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler öğrencilerinin eğitim almasını istedikleri öğretmenlerin; çocukları seven biri olması (f=13), güler yüzlü olması (f=13), şık giyimli olması (f=12), ilgili olması (f=10), temiz ve düzenli olması (f=9), adil olması (f=9), çalışkan olması (f=8), hareketli olması (f=7), saygılı olması (f=6), ahlak kurallarına uygun olması (f=5), dikkatli ve duyarlı olması (f=5), neşeli olması (f=4), sanatsal yönlerinin (müzik, resim, edebiyat vb.) olması (f=4), Türkçeyi doğru ve güzel kullanması (f=2) gibi kişisel özelliklerinin olmasını beklemektedirler. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K5: *Bir öğretmen çocukla iyi iletişim kurmalı ve çocuklara sevecen davranmalı. Bizim öğretmen de tıpkı böyle. İlkokulun başlangıcı olduğu için okuldan, öğretmenden ya da arkadaşlarından çekiniyor. Belki de korkuyor desek yeridir. Öğretmen güler yüzlü olursa çocuklar rahatlar. En azından ben hocamızın güler yüzünü görünce içim rahat ediyor. Çocuğumu kime emanet ettim diye aklım takılmıyor.*

Tablo 11.

Öğretmenin Mesleki Özelliklerine İlişkin Velilerin Beklentileri

Velilerin Görüşleri	f
Öğrenci ile birebir ilgilenmesi	15
Aldırdığı yardımcı kaynakları öğrenciye yaptırması	14
Okulu ve okumayı sevdirmesi	10
Öğrenciye uygun ödev vermesi ve kontrol etmesi	9
Öğrenciyi sahiplenmesi	8
Güncel ve doğru bilgiler vermesi	8
Öğrencileri, velilerinin özelliklerine (meslekleri, statüleri ya da ekonomik durumlarına göre) göre ayırmaması	8
Öğrenciyi seçme ve sıralama ağırlıklı çalışmalar yapmaması	8
Öğrenme sürecinde nitelikli ölçme ve değerlendirme yapması	7
Çocuğun yeteneklerini keşfetmesi	7
Veli ile iletişiminin güçlü olması	7
Çocuğun özgüvenini desteklemesi	7
Teknolojiyi etkin kullanması	6
Eğlenerek öğrenmeyi planlaması	5
Öğrencilerin öğrenme özelliklerine göre bilgiyi sunması	5
Kültürel ve tarihi değerleri kazandırması	5
Derse zamanında girmesi	5

Tablo 11’de velilerin öğretmenin mesleki özelliklerine ilişkin beklentileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler öğrencilerinin eğitim almasını istedikleri öğretmenlerin; öğrenci ile birebir ilgilenmesi (f=15), aldirdığı yardımcı kaynakları öğrenciye yaptırması (f=14), okulu ve okumayı sevdirmesi (f=10), öğrenciye uygun ödev vermesi ve kontrol etmesi (f=9), öğrenciyi sahiplenmesi (f=8), güncel ve doğru bilgiler vermesi (f=8), öğrencileri, velilerinin özelliklerine (meslekleri, statüleri ya da ekonomik durumlarına göre) göre ayırmaması (f=8), öğrenciyi seçme ve sıralama ağırlıklı çalışmalar yapmaması (f=8), öğrenme sürecinde nitelikli ölçme ve değerlendirme yapması (f=7), çocuğun yeteneklerini keşfetmesi (f=7), veli ile iletişiminin güçlü olması (f=7), çocuğun özgüvenini desteklemesi (f=7), teknolojiyi etkin kullanması (f=6), eğlenerek öğrenmeyi planlaması (f=5), öğrencilerin öğrenme özelliklerine göre bilgiyi sunması (f=5), kültürel ve tarihi değerleri kazandırması (f=5) ve derse zamanında girmesi (f=5) gibi mesleki özellikleri beklemektedirler. Katılımcının konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

K8: *Bizim çocuklarımız birinci sınıf olduğu için okul kitaplarına ek olarak yardımcı kaynak kitabı da kullanıyorlar. Bence bir sınıf öğretmeni hele de birinci sınıfta aldirdığı tüm yardımcı kaynakları çocuklarına kullandırmalı. Eğer kullanmayacaksa da aldirmamalı. Ödev veriyor ödevi kontrol etmiyor, öğrenciyi kendi başına bırakıyor. Bu bizim öğretmen de çok yok ama yine de bazen ödevleri kontrol etmemesi konusunda istediğimi bulduğum söylenemez.*

Tablo 12.

Velilerin Okul-Öğretmen Seçimini Engellemek İçin Geliştirdikleri Önerileri

Velilerin Görüşleri	f
Her okulun yeterlilikleri (fiziki ortamı, güvenlik, temizlik, teknolojik alt yapı vb.) aynı nitelikte olmalı	12
Süreçte tüm öğretmenler öğrenci için ortak çalışmalı	11
Tüm sınıflarda aynı kalitede eğitim uygulanmalı	11
Tüm sınıflarda aynı hızda eğitim uygulanmalı	10
Her öğrenci benzer değerlendirme süreçlerine göre başarılı olmalı	9
Her sınıf öğretmeni benzer kuralları sınıflarında uygulamalı	8
Okul-öğretmen seçimi sürecinde seçim yapma karşılığında öğrenci kaydı için yüksek para istenmemesi	3

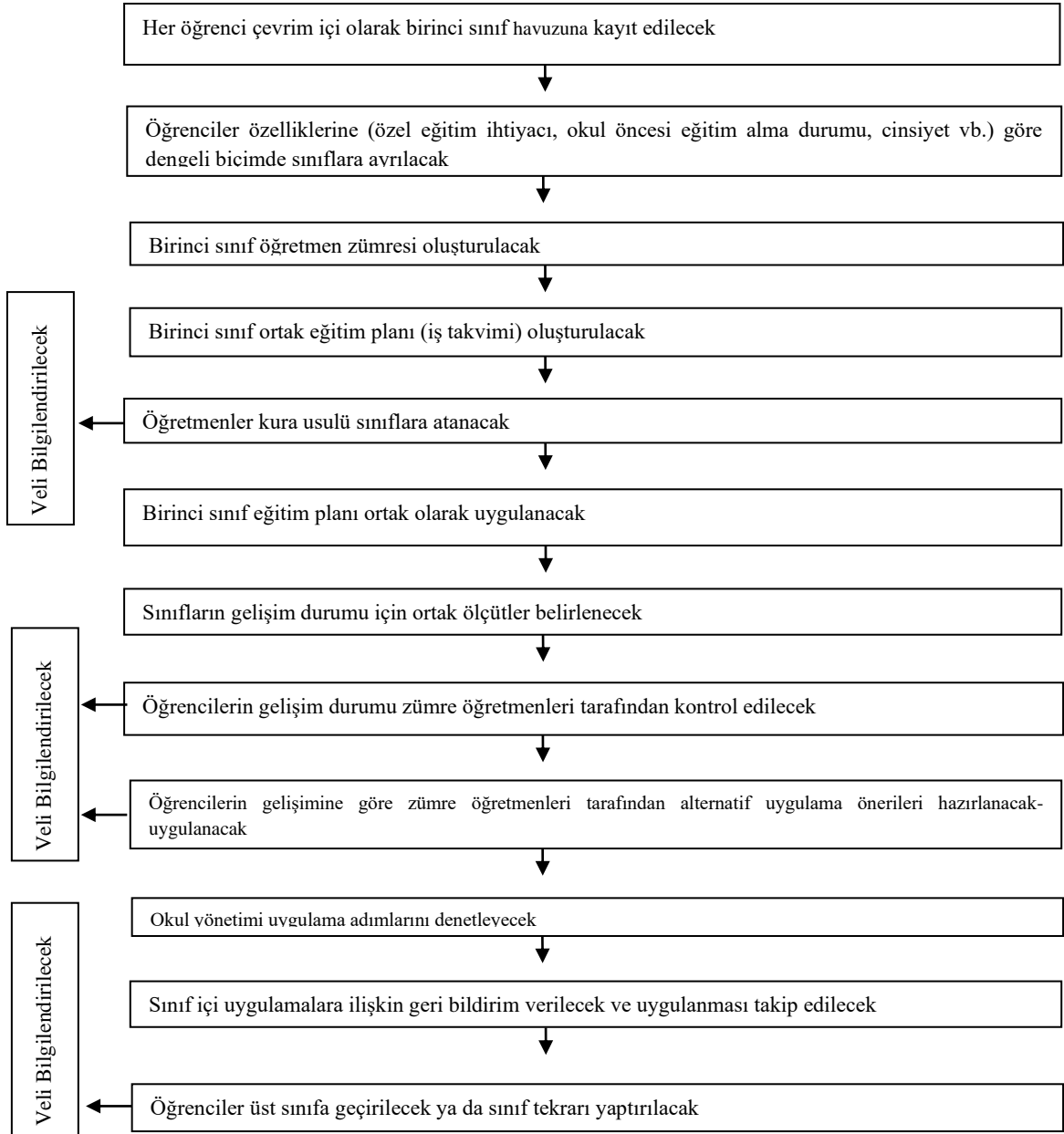
Tablo 12’de velilerin okul-öğretmen seçimini engellemek için geliştirdikleri önerileri yer almaktadır. Tablo verilerine göre veliler okul-öğretmen seçmemek için; “Her okulun yeterliliklerinin (fiziki ortamı, güvenlik, temizlik, teknolojik alt yapı vb.) aynı nitelikte olması” (f=12), “Süreçte tüm öğretmenlerin öğrenci için ortak çalışması” (f=11), “Tüm sınıflarda aynı kalitede eğitimin uygulanması” (f=11), “Tüm sınıflarda aynı hızda eğitimin uygulanması” (f=10), “Her öğrencinin benzer değerlendirme süreçlerine göre başarılı olması” (f=9), “Her sınıf öğretmenin benzer kuralları sınıflarında uygulaması” (f=8), “Okul ya da öğretmen seçimi sürecinde seçim yapma karşılığında öğrenci kaydı için yüksek para istenmemesi” (f=3) gibi öneriler geliştirmiştir.

K16: Kendi adıma söyleyeyim kolay kolay öğretmen seçmek konusundan vazgeçmem. Çünkü her ne kadar konuşulsa da her öğretmen, her okul aynı değil. Ancak yine de her sınıf aynı oranda eğitim alacağını garantisini verirse ve bunu ben de görürsem o zaman vazgeçerim.

K17: Ben aslında seçim yapmayacaktım. Kayıt esnasında bir öğretmene kayıt yapacakların ... TL okula bağış etmesinin zorunlu olduğunu öğrendim. Tek çocuğum var ve paranın önemi olmayacağını düşünerek o öğretmene kaydettirdim. Bu bağış olayı olmasaydı böyle bir düşüncem yoktu. Öğretmeni seçtiğim için pişman değilim ama o öğretmene kaydettirmek için fazla miktarda kayıt ücreti ödeyince özel okul gibi olacağı konusunda bir fikrim oluştu.

Veliler birinci sınıfa başlayacak çocukları için okul ve öğretmen seçiminde beklentilerini ifade ederek kayıt sürecine ilişkin önerilerini sunmuşlardır. Eğitim sistemi içinde öğrencilerin her kayıt zamanında benzer sorunların yaşanmaması için bir sistem önerisi geliştirilmiştir. Bu öneri, öğrencilerin seçim yapılmaksızın okullara kayıt yapması ile başlamakta, öğrencilerin özelliklerine göre sınıf dağılımı yapılmakta ve belirtilen eğitim öğretim yılında birinci sınıf öğretmenleri ile oluşturulan zümre öğretmenler kurulunun oluşturulması ile devam etmektedir. Bu uygulamada velilere karşı şeffaf ve adaletli bir sistem içinde gerekli bilgilendirmeler yapılmaktadır. Uygulama boyunca tüm öğretmenler bilgi ve becerilerini bütün öğrencilerin gelişiminde kullanmasından dolayı veliler öğretmen seçimi konusunda belli bir seçim yapmak zorunda kalmamaktadırlar. Geliştirilen bu öneride, belli zaman aralıklarında öğrencilerin gelişim durumu zümre öğretmenler tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir. Zümre öğretmenlerinin sınıflarını belli aralıklarla değiştirmeleri önerilmektedir. Sınıf öğretmenlerinin dönüşümlü olarak farklı derslerde zümre sınıflarının derslerine girmeleri; öğrencileri daha yakından tanımaları, iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasının sağlanması, öğretmenlerin öğrencilerin gelişimine yönelik farklı öneriler sunmaları açısından önemlidir. Alanda yapılan çalışmalara (Dağdelen ve Kösterelioğlu, 2015; Özmen, 2009) bakıldığında ilkokulda sınıf öğretmenleri dışındaki öğretmenlerin öğrencilerle çalışmasının pedagojik açıdan tehlikeli bir durum olmadığı, öğrencilerin gelişimi açısından olumlu etkilerinin olacağı görülmektedir. Farklı çalışmalarda (Erol ve

Başaran, 2020; Öşzavlı ve Özberk, 2010) ise öğretmen değişiminin öğrenciler açısından olumsuz etkileri olacağı belirtilmiştir. Bu araştırmalara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin tamamen değişmesi durumunda öğrencilerin duygusal olarak olumsuz etkilendikleri, kendilerini yalnız hissettikleri görülmektedir. Oysa bu öneride sadece haftada bir ya da ihtiyaca göre iki saat öğretmen değişimi söz konusudur. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 43. Maddesi gereği temel eğitim kurumlarında Yabancı Dil (İngilizce) ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine sınıf öğretmenlerinden farklı öğretmenler girmektedir (MEB, 2014). Bu veriler ışığında mesleki paylaşımlar başlığında sınıf öğretmenlerinin birbirlerinin sınıflarına girmelerinin olumlu sonuçları olacağı düşünülmektedir. Velilerin görüşleri ve akademik çalışmalar ışığında önerinin uygulama adımları Şekil 1’de açıklanmıştır.

Şekil 1. İlkokul birinci sınıf kayıt sisteminde model önerisi

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

İlkokul birinci sınıf velilerinin çocuklarının eğitim alacağı okul ve öğretmene ilişkin beklentilerini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada ilkököl birinci sınıfta öğrencisi olan velilerle görüşülmüştür. Araştırmada velilerin okul seçiminde okulun yapı sağlamlığı, güvenliği, fiziki özellikleri, çalışma saatleri, temizliği, disiplin durumu gibi değişkenlerle birlikte okulda çalışan öğretmenlerin özellikleri gibi unsurların etkili olması dikkat çekmektedirler. Özden (2008) yaptığı araştırmada “çocuk” ve “aile” boyutlarının ilkököl seçiminde etkili olduğunu ifade etmiştir. Çocuk konusunda özellikle çocuğun gelişim özelliklerine, öğrenmeye taleplerine cevap verme düzeyine dikkat edilirken aile konusunda ise ailenin eğitim, okul, öğretmen öğelerinden beklentilerinin karşılanma durumunun önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmanın da verileri incelendiğinde okul ve öğretmen konusunda görüşlerin olduğu söylenebilir. Verilen cevaplar incelendiğinde velilerin okullara ulaşımı bir sorun olarak görmedikleri, okulun güvenli olması, fiziksel olarak yeterli olması ve nitelikli öğretmenleri olması durumlarının daha önemli olduğu söylenebilir.

Veliler okul ve öğretmen seçim aşamasında; eğitim çalışanlarından olduğu kadar eğitimin diğer paydaşları ve dijital mecra gibi farklı kaynaklardan bilgi almaktadırlar. Şenel’e (2005) göre her çocuğun gelişim ve öğrenme ihtiyaçları, düzeyleri, okula hazır oluşları, tutumları farklı olduğu için özünde her birey birbirinden farklı olarak ele alınmaktadır. Velilerin aynı okulda eğitim gören diğer çocuklara bakarak kendi çocukları hakkında karar vermesinin doğru olmadığı söylenebilir. Ancak veliler dijital ortamda ya da yüz yüze resmi ya da resmi olmayan yollarla okul ve öğretmene ilişkin bilgi toplamaktadırlar. Nitekim bazı velilerin seçim yaptıkları okula ve öğretmene ilişkin memnun olmadıkları da görülmüştür. Dolayısıyla velilerin topladıkları bu bilgilerde yanılma payı olacağını bilmeleri önemlidir. Veliler yakın çevresinden başlayarak farklı birçok kaynaktan haber almış olması olumlu bir durum olarak görülmektedir. Bu bulguya bakılarak okulların eğitim paydaşları ile işbirliği içinde birçok çalışma yapması ve yaptığı çalışmalara ilişkin daha fazla paylaşım yapmalarının okul tanınırlığını artırması açıdan önemli olduğu söylenebilir.

Veliler okulun güvenliği noktasında okulun; tuvalet ve lavabolarına, bahçesine, merdivenlerine, pano ve dolaplarına, koridorlarına, elektrik prizlerine dikkat etmekte ve okulun güvenlik personelinin olmasını önemsemektedirler. Yapılan birçok araştırmada (Chen, 2008; Çalık, Kurt ve Çalık, 2011; Çelik, 2005) okulun bulunduğu ortamın ve içinde yer alan bireylerin özelliklerinin okul güvenliği açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bucher ve Manning’e (2005) göre okulun güvenli olması için öğretmen, öğrenci, okul idaresi ve diğer öğeler arasında olumlu bir iletişim kanalı olmalıdır. Velilerin daha çok bina özellikleri ve öğrencilerin biyolojik sağlıklarını düşünerek beklentilerini ifade ettikleri görülmüştür. Bu durumun katılımcıların 6 Şubat depreminde deprem bölgesinde yer alan Malatya ve Şanlıurfa’da yaşamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Veliler öğrencilerinin eğitim almasını istedikleri okullardaki disiplin durumuna ilişkin adil bir sistemin işlevsel kullanılması yanında öğrencilerin olumsuz tutum ve davranışlardan uzakta olmalarını beklemektedirler. Alanda yapılan birçok çalışmada (Baron, 1992; Girmen ve diğ., 2006; Çetin, 2013; Hovland ve Smaby, 1996) sınıflarda farklı disiplin sorunları ve önerileri bulunmaktadır. Saygılı ve Gürşimşek (2008) yaptığı çalışmada öğrencilerin birbirine kaba ifadeler kullandıkları, sınıfta izin almadan konuştukları, sınıf içinde şiddet içeren hareketlerde bulduklarını ifade etmiştir. Özellikle sosyal yaşama başlama dönemi olarak nitelendiren ilkökullarda öğrencilerin kuralları öğrenmeleri ve yaşamında uygulamaları için kritik dönemdir. Velilerin bu dönemde okula ya da sınıfa dair olan disiplin beklentileri toplumsal normlarla uyum sağlamakla beraber temel düzeyde kalmaktadır. Velilerin beklentilerinin daha çok öğrencilerin başkalarına zarar vermemesi başlığında olması dikkat çekicidir. Eğitim sisteminin gelişimi açısından sınıflardaki disiplinin; öğrencilerin bireysel gelişimi açısından öğrencinin özgür bir irade ile düşüncelerini ifade etmesi, insan hak ve özgürlük onurunu koruması, okulda ve sınıfta yapılan çalışmalara düzenli katılması gibi ilkelere dönüşmesi beklenen bir durumdur. Ancak veliler disiplin konusunu ele alırken çocuklarının var olan okul ya da sınıf kurallarına uymasını ifade ederken çocuklarının düşüncelerini cesurca ifade etmesi, ilgi ve becerilerine uygun olan etkinliklere düzenli

katılması gibi disiplin uygulamalarından bahsetmemişlerdir. Velilerin disiplin kavramını sadece belirlenmiş kurallara uymak olarak değerlendirmeleri dikkat çekicidir.

Veliler okulun temizlik durumuna ilişkin; tuvalet ve lavaboların temiz olması, sınıf içinde çöp olmaması, okul bahçesinin temiz olması, çalışan temizlik personellerinin sayısı ve özelliklerinin yeterli olması, sınıfların sık sık havalandırılması, okulda el hijyeni standının olması, çöp kutularının kapaklı ve el değmeden açılması, sınıfta beslenme saati sonrası temiz olması, sıra ve masalarının tozlu olmaması ve duvar ve merdiven korkuluklarının temiz olması gibi beklentileri bulunmaktadır. Alanda yapılan çoğu araştırmada (Aydın ve diğ., 2004; Ceylan ve Turan, 2009; Soysal, 2008) okul sağlık ve temizlik hizmetleri ele alınmış, sağlık ve temizlik ilişkisi irdelenmiştir. Okullarda temizlik personellerinin ve malzemelerinin yetersizliği vurgulanarak öğrencilerin okul lavabolarından su içtiği, okul bahçesinin temiz olmadığı belirtilmiş ve bu konuda projeler geliştirilmesi önerilmiştir (Arabacı, 2010; Usta, 2008). Bu araştırma kapsamında velilerin görüşlerine bakılarak öğrencilerin sağlıklı olmaları için temiz ortam ihtiyaçlarının önemli olduğu söylenebilir.

Veliler okulun fiziki özelliklerine ilişkin; çocuklar için yeterli oyun alanının olması, birinci sınıfın okul giriş katında olması, sınıfın kalabalık olmaması, okul binalarının çok katlı olmaması, sınıfın teknolojik durumunun yeterli olması, okul yeşil alanının yeterince büyük olması, okul bahçe duvarlarının yeterince yüksek olması, okul zemin alanının kaygan olmaması, okul kantinin olması, okulun içinde tasarım beceri atölyesi olması, okul pencerelerinin tam açılmaması, okul -sınıf duvarlarının ve eşyalarının renklerinin iç açıcı olması gibi beklentileri bulunmaktadır. Özden (2008) okulun fiziki özelliklerinin ilkökul seçiminde önemli bir kriter olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin teneffüslerini ya da derslerini sınıf içi ve sınıf dışı tüm alanlarda güvenli bir şekilde etkili yürütebilmeleri için okulun fiziki imkânlarının önemli olduğu söylenebilir.

Veliler öğrencilerinin eğitim alacağı okulun yöneticileri ile sağlıklı ve nitelikli bir iletişim içinde diyalog esasına dayalı paylaşımlar yapmak istemektedirler. Özellikle okulda çocukların sağlıklı ve mutlu olması için önlemler alması, sakin ve sabırlı olması gibi beklentileri ile okul müdürlerinin liderlik özelliklerini ifade etmişlerdir. Okul yöneticilerinin liderlik özellikleri hakkında yapılan çalışmalarda (Ağaoğlu ve diğ., 2012; Beycioğlu ve Aslan, 2010; Beycioğlu ve Dönmez, 2006; Erdoğan, 2010) okullarda yönetim kadrosunun özelliklerine dikkat çekilerek bu koşulları sağlayamayanların okuldaki öğretmene ve öğrencilere zarar verdiğini vurgulamaktadır. Bu kapsamda veliler çocukları için uygun gördükleri okullardaki okul müdürlerinin mesleki ve kişisel özellikler açısından evrensel standartlara uygun olmasını beklemektedirler. Aslanargun (2012) okul müdürlerinin insan ilişkilerinde başarılı olmasına dikkat çekmiştir. Veliler de öğrencilerin eğitim süreci boyunca farklı sebeplerle okul müdürleri ile iletişim kurmaktadır. Okul müdürünün özelliklerinin velilerin okula güven duymalarına, okul seçimlerine etki ettiği söylenebilir.

Velilerin öğretmen seçimini etkileyen faktörler; çocuklara bakış açısı, öğretmenin sınıf içi davranışı, yaşı ve tecrübesi olarak sıralanmıştır. Veliler öğrencilerinin eğitim almasını istedikleri öğretmenlerin kişisel ve mesleki özelliklerine ilişkin farklı görüşler sunmuşlardır. İltar ve Izgar (2022) yaptığı çalışmada iyi öğretmen özelliklerine ilişkin; öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılama, okulun taleplerine cevap verme, doğru bilgiyi öğretim ilkeleri ile uyumlu olarak öğrencilere aktarma, bilgi, beceri ve uygulamayı birleştirerek öğrencilerin gelişimini planlama, eşitlik, farklılıklara saygı duyma vb. değerleri yaşama ve bulunduğu ortama uyarlama gibi pek çok özelliği belirtmişlerdir. Öğretmenlerin taşınması gereken niteliklere ilişkin yapılan tüm araştırmalarda (Arnon ve Reichel, 2007; Benekos, 2016; Biesta, 2015; Harden & Crosby, 2000; Korthagen, 2004, Miller & Shinas, 2019) öğretmenlerin mesleki özellikleri ile beraber kişisel özelliklerinin de önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu çalışmada da öğretmenlerin her iki tür özelliklerine dikkat çekilmiştir.

Velilere göre okul-öğretmen seçimini engellemek için “Her okulun yeterlilikleri (fiziki ortamı, güvenlik, temizlik, teknolojik alt yapı vb.) aynı nitelikte olmalı”, “Süreçte tüm öğretmenler öğrenci için ortak çalışmalı”, “Tüm sınıflarda aynı kalitede eğitim uygulamalı”, “Tüm sınıflarda aynı hızda eğitim uygulanmalı”, “Her öğrenci benzer değerlendirme süreçlerine göre başarılı olmalı”, “Her sınıf öğretmeni benzer kuralları sınıflarında uygulamalı”, “Okul-öğretmen seçimi sürecinde seçim yapma karşılığında öğrenci kaydı için yüksek para istenmemeli”dir. Velilerin bu talepleriyle ilgili olarak birinci sınıf öğrencilerinin kayıt sürecine ilişkin bir sistem önerisi geliştirilmiştir. Bu önerinin yönetmelik ile kesinleştirilmesi, bu yönetmeliğe uymayan okul ya da öğretmen hakkında gerekli yasal işlemlerin takip edilmesi önerilmektedir.

Kaynakça / Reference

- Ağaoğlu, E., Altinkurt, Y., Yılmaz, K., ve Karaköse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(164), 159-175.
- Arabacı, İ. B. (2010). Ortaöğretim kurumlarında sağlık hizmetlerinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 101-114.
- Arabacıoğlu, B. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum düzeyleri ile ebeveyn tutumları ve çocuğun mizaç özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Arnon, S., & Reichel, N. (2007). Who is the ideal teacher? Am I? Similarity and difference in perception of students of education regarding the qualities of a good teacher and of their own qualities as teachers. *Teachers and Teaching*, 13(5), 441-464.
- Aslanargun, E. (2012). Okul müdürlerinin atanmaları sürecinde idari yargı kararları ve öne çıkan değerler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(3), 347-376.
- Aydın, N., İrgil, E., Akış, N. ve Pala, K. (2004). Nilüfer Halk Sağlığı Eğitim Araştırma Bölgesinde dört ilköğretim okulundaki öğrencilerin sağlık durumlarının değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 1-6.
- Aytekin, H. (2000). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. (Ed. L. Küçükahmet). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Baron, E. B. (1992). *Discipline strategies for teachers*. Bloomington: Phi Delta Kappa Educational Foundation Ind.
- Benekos, P.J. (2016). How to be a good teacher: Passion, person, and pedagogy. *Journal of Criminal Justice Education*, 27(2), 225-237.
- Beycioğlu, K., ve Aslan, M. (2010). Okul gelişiminde temel dinamik olarak değişim ve yenileşme: Okul yöneticileri ve öğretmenlerin rolleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 153-173.
- Beycioğlu, K., ve Dönmez, B. (2006). Eğitim yönetiminde kuramsal bilginin üretilmesi ve uygulanmasına ilişkin bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 47(12), 317-342.
- Biesta, G. (2015). How does a competent teacher become a good teacher? On judgement, wisdom and virtuosity in teaching and teacher education. In R. Heilbronn & L. Foreman Peck (Eds), *Philosophical perspectives on the future of teacher education* (pp.3-22). Wiley Blackwell.
- Brooks-Gunn, J., Berlin, L. J. ve Fuligni, A. S. (2000). Early childhood intervention programs: What about the family? J. P. Shonkoff ve S. J. Meisels, (Ed.), *Handbook of early childhood intervention* içinde (pp. 549-588). New York: Cambridge University Press.
- Bucher, K. T. ve Manning, M. L. (2005). Creating safe schools. *The Clearing House*, 79(1), 55- 60.
- Ceylan, S. ve Turan, T. (2009). Bir ilköğretim okulunda okul sağlığı hemşireliği uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(12), 36-49.
- Chen, G. (2008). Communities, students, schools, and school crime a confirmatory study of crime in us high schools. *Urban Education*, 43(3), 301-318.
- Commodari, E. (2012). Preschool teacher attachment, school readiness and risk of learning difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(1), 123-133.
- Creswell, J. W. & Clark, V. L. P. (2016). *Designing And Conducting Mixed Methods Research*. New York: Sage.

- Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.
- Çankaya, İ. ve Çanakçı, H. (2011). Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yolları. *Turkish Studies* 6(2), 307-316. DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.2188
- Çelik, K. (2005). Eğitimde acil durum yönetimi modeli önerisi. *Eğitim Araştırmaları*, 5(20), 87- 98.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 255-269.
- Çökük, K. (2019). *Farklı yaşlarda ilkokula başlayan öğrencilerin okula hazırbulunmuşlukları ve uyum sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Dağdelen, O. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(19), 97 – 128.
- Dinç, B. (2013). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu. F. Alisinanoğlu, (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde* (89- 116). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2010). *Eğitim ve okul yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Erol, M. ve Başaran, M. (2020). İlkokul öğrencileri sınıf öğretmeni değişimini nasıl algılıyor?. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(4), 1196-1213. doi: 10.14689/issn.2148-2624.8c.4s.6m
- Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Giorgi, A. (1997). The theory, practice, and evaluation of the phenomenological method as a qualitative research procedure. *Journal of Phenomenological Psychology*, 28(2), 235-260. <https://doi.org/10.1163/156916297X00103>
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. ve Öztürk, A. (2006). Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına gösterdikleri tepkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 235- 244.
- Grix, J. (2010). *The Foundations Of Research*. London: Palgrave Macmillan
- Hansen A (2003) İçerik çözümlemesi. (Murat Sadullah Çebi, Çev. ve Ed.), *İletişim araştırmalarında içerik çözümlemesi içinde* (49-102). Ankara: Alternatif Yayınları.
- Harden, R.M., & Crosby, J.R. (2000). The good teacher is more than a lecturer the twelve roles of the teacher. *Medical Teacher*, 22(4), 334-347.
- Hovland, I. & Smaby, M.H. (1996). At-risk children: problems and interventions. *Elementary School Guidance and Counseling*, 31 (1), 43-52.
- İlimsever- Başarır, Ş. (2002). *Aile ortamı, ebeveyn beklentileri, okul seçimi ve öğrenci edimi*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- İlter, İ., ve Izgar, G. (2022). Öğretmen adaylarının iyi öğretmen özellikleri hakkındaki farkındalıkları. *Milli Eğitim Dergisi*, 51 (236), 3537 - 3562. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1039501>
- Knaack, P. (1984). Phenomenological research. *Western Journal of Nursing Research*, 6(1), 107-114. <https://doi.org/10.1177/019394598400600108>.
- Korthagen, F. A. J. (2004). In search of good teachers: towards a more holistic approach in teacher education. *Teaching and Teacher Education*, 20, 77-97.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.

- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014).
www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5
adresinden alınmıştır.
- Miclea, M. ve Mihalca, L. (2007). A computerized platform for the assessment of school readiness.
Romanian Association for Cognitive Science, 1, 83-90.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed).
Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miller, M. S., & Shinas, V. H. (2019). Inquiring about inquiry: A research journey. *Journal of Practitioner
Research, 4*(1), 1-24.
- Oktay, A. (2018). Çocuğun yaşamında okul, okula hazırbulunuşluk, hazırbulunuşluğu etkileyen temel
faktörler ve ilkokula hazırlığın boyutları. A. Oktay, (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim
programları okula uyum ve erken okuryazarlık eğitimi içinde* (1-22). Ankara: Pegem Akademi
Yayıncılık.
- Öşzavlı, H, ve Özberk, E. (2010, Eylül). *İlköğretimde eğitim-öğretim yılı içerisinde öğretmen değişikliğinin
öğrencilerinin okul başarısına ve okula karşı olan tutumlarına etkisi*. 19. Eğitim Bilimleri Kurultayı,
Kıbrıs
- Özaslan, H. (2020). Okula hazırbulunuşluk ve ilkokula hazırlık. G. Uludağ ve T. Durmuş, (Ed.), *Erken
okuryazarlık eğitimi içinde* (1-24). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özden, Ü. H. (2008). Analitik hiyerarşi yöntemi ile ilkokul seçimi . *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 24*(1),
299-320.
- Özmen, S. (2009). *Sınıf öğretmenliği bölümü dışında farklı fakülte ve bölümlerden mezun sınıf öğretmeni olarak
atanmış öğretmenlerin müzik dersindeki mesleki yeterliliklerine ilişkin görüşleri (Erzurum Oltu ilçesi
örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative Research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Rose, P., Beeby, J. & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using
phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing, 21*(6), 1123-1129.
<https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1995.21061123.x>
- Saygılı, G. ve Gürşimşek, I. (2008). Sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin öğrenci görüşleri. *Dokuz Eylül
Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*, 152-159.
- Soysal, A. (2008). İzmir Kemalpaşa ilçesindeki ilköğretim okullarının çevre sağlığı açısından
değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin, 7* (5), 385-390.
- Şenel, G. (2005). *Eyvah çocuğum okula başlıyor*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. A. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*.
İstanbul: Epsilon.
- Tekindal, M. ve Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı
ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi, 20* (1), 153- 182.
- Usta, İ. (2008). *Tokat ili Erbaa ilçe merkezi ilköğretim okullarındaki okul sağlığı hizmetlerinin değerlendirilmesi*.
Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Valiente, C., Doane, L. D., Clifford, S., Grimm, K. J. ve Lemery-Chalfant, K. (2021). School readiness and
achievement in early elementary school: Moderation by Students' temperament. *Journal of
Applied Developmental Psychology, 74*(January), 101265. doi:10.1016/j.appdev.2021.101265

- Van Manen, M. (1997). *Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy*. London: Althouse Press
- Wang, Y., & Zhou, X. (2021). Maternal involvement in education mediates longitudinal associations between maternal depressive symptoms and child adjustment. *Journal of Family Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/fam0000825>
- Yavuzekinci, M. (2019). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula hazır bulunuşluk becerilerinin çoklu zekâ alanları açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yoleri, S. ve Tanış, H. M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 130-141.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

It is important for students who are new to school to be educated by an expert educator who will have positive emotions in an environment where they will feel safe. According to Oktay (2018), the curriculum and classroom activities implemented in the early days of the school, teachers' perspectives and approaches towards students, and the qualities of the school (equipment, physical space, human relations, etc.) have an impact on students. For this reason, parents strive to choose the right school and teacher so that their children can have positive experiences and be successful. According to Aytakin (2000), students' qualifications are determined and developed in classes that are seen as workshops of the education system. This situation forces parents to search for qualified classes and teachers. It can be said that the situation of choosing a school or teacher, which is frequently heard in different media at the beginning of each academic year, is difficult for parents and students, as well as different difficult aspects for school management and teachers. It was deemed important to determine the causes of this problem and alternative solutions for its solution. The data of this study reveals what kind of educational environment and what kind of teacher parents think of for their children who have just started primary school, determines the nature of situations such as discipline, security and cleanliness that may affect the school culture along with school and teacher elements, and prevents parents from choosing a school or teacher. It is important to provide suggestions for The aim of this study is to determine the expectations of first grade primary school parents regarding the school and teacher where their children will receive education.

2. METHOD

The phenomenology method, one of the qualitative research designs, was used. A total of 17 parents from 5 primary schools in Malatya and Şanlıurfa provinces were interviewed. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods in the study group, was used. In determining the sample in the study, criteria such as "having a child studying in the first grade, choosing a school-teacher when registering for the first grade, and volunteering to participate in the research" were determined. Semi-structured interviews were conducted with parents. Within the scope of the research, a semi-structured interview form was created for all parents. In the interview form, parents' demographic characteristics and their opinions on the subject were asked. As demographic information; Participants were asked questions about their gender, educational level, number of children, income level, child's gender and preferred teacher gender. Within the scope of the purpose of the research, six open-ended questions were asked to the participants regarding the subject. The data were evaluated by content analysis. In the study, two researchers examined the same interview data separately. All studies carried out throughout the qualitative research were explained in detail step by step. All participants were given sufficient time to express their opinions. The findings of the table were supported by giving direct opinions of the parents. To determine consistency in coding among researchers, the consistency rate between coders was examined.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

In the study, it is noteworthy that factors such as the structural strength of the school, its security, physical characteristics, working hours, cleanliness, disciplinary status, as well as the characteristics of the teachers working at the school are effective in parents' school selection. Parents are at the school and teacher selection stage; They receive information from different sources such as education staff, other stakeholders of education and digital media. According to Şenel (2005), since each child's developmental and learning needs, levels, readiness for school, and attitudes are different, each individual is considered differently from each other. It can be said that it is not right for parents to make decisions about their own

children by looking at other children studying at the same school. However, parents collect information about the school and the teacher through official or unofficial means, digitally or face to face. As a matter of fact, it has been observed that some parents are not satisfied with the school and teacher they chose. Parents, regarding the safety of the school; They pay attention to toilets and sinks, gardens, stairs, panels and cabinets, corridors, and electrical outlets, and they care about the school's security personnel. Parents expect the students to be away from negative attitudes and behaviors, as well as the functional use of a fair system regarding the disciplinary situation in the schools where they want their students to receive education. In order not to choose a school-teacher, parents; The qualifications of each school (physical environment, security, cleanliness, technological infrastructure, etc.) should be the same, all teachers should work together for the student in the process, the same quality of education should be applied in all classes, education should be implemented at the same pace in all classes, every student should be successful according to similar evaluation processes. Suggestions have been developed, such as that every classroom teacher should apply similar rules in their classrooms, and that high amounts of money should not be required for registration during-after school-teacher selection. In response to these demands of parents, a system proposal regarding the registration process of first grade students has been developed. It is recommended that this recommendation be finalized with a regulation and that necessary legal actions be taken against the school or teacher that does not comply with this regulation.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 08.02.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2-31

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma. (%50)

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. (%50)

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı veya çıkar çatışması bulunmamaktadır.